

การแก้ไขปัญหาประชากรในวัยเรียน ที่อยู่นอกระบบการศึกษา

นายชินกร คะอังกู

สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม

“ ความภาคภูมิใจอย่างที่สุดของ กศน. ในรอบปีที่ผ่านมา
คือ การนำประชากรวัยเรียนอายุ 3-18 ปี นอกกระบวนการศึกษา
ให้กลับเข้ามาได้รับการศึกษาได้มากขึ้นอย่างเป็นประวัตินการณ์ กว่า 60%
เตรียมขยายผลจากพื้นที่ชายแดนใต้ ไปสู่ภูมิภาคอื่น ๆ
จนมีความสมบูรณ์มากที่สุด หรือ 100% ในอนาคตอันใกล้ ”

พล.อ.สุรเชษฐ์ ชัยวงศ์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

นโยบายการแก้ไขปัญหาประชากรในวัยเรียน ที่อยู่นอกระบบการศึกษา

ด้วยรัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพของประชากร โดยการให้บริการการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงกับประชากรทุกกลุ่ม ได้แก่

- ส่งเสริมสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน (เรียนฟรี 15 ปี) เพื่อให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้รับบริการการศึกษาจาก
รัฐบาลอย่างมีคุณภาพและเสมอภาค
และได้พัฒนาระบบติดตามนักเรียน
ที่อยู่นอกระบบและนักเรียนออก
กลางคัน ซึ่งได้นำร่องใช้งานในเขต
ชายแดนใต้ ประกอบไปด้วย
จังหวัดนราธิวาส ปัตตานี
ยะลา สงขลา และสตูล

นโยบายเลขาธิการ กศน. นายศรีชัย พรประชาธรรม

- นำเข้า อกศจ. / กศจ.
- แจ้งให้ ผอ.โรงเรียนในระบบช่วยตาม
- แจ้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้านช่วยตาม
- กรณีเด็กพิการ เสนอรายชื่อให้ผู้ว่าฯ ทราบเพื่อส่งต่อศูนย์การศึกษาพิเศษ นำเข้าเรียนร่วม กับ กศน.
- ทำบัญชีแยกกลุ่ม เพื่อกำกับติดตาม เช่น กลุ่มไม่มีตัวตน หรือกลุ่มอื่นๆ
- ทำบัญชีการส่งต่อมีรายละเอียดชัดเจน
- หาข้อมูลจาก พมจ./ จพฐ หมวด 3
- นำเสนอข้อมูลถึงผู้ว่าราชการ เพื่อแบ่งหน่วยงานอื่น

นโยบายเลขาธิการ กศน. นายศรีชัย พรประชาธรรม

- แต่งตั้งกรรมการสำรวจประชากรวัยเรียนจากภาคีเครือข่าย
- กรณีตรวจพบว่า เรียนในโรงเรียน สพฐ. ให้คัดรายชื่อส่ง
ศึกษาธิการจังหวัดต่อไป
- กรณีจบ ม.3 แล้วไม่ประสงค์จะเรียนต่อ ให้ทำข้อมูลส่ง
หน่วยงานอื่น เช่น แรงงานจังหวัด อุตสาหกรรมจังหวัด ฯลฯ
- รัฐบาลไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง กศน.ชวนน้องกลับมาเรียนให้
มาก พร้อมส่งต่อระบบการศึกษา เช่น สพฐ. อาชีวะ ฯลฯ
- คาดว่าประชากรวัยเรียนจะเข้าสู่ระบบการศึกษามากขึ้น

สภาพปัญหา

ประมาณการจำนวนประชากรวัยเรียนที่อยู่นอกระบบการศึกษา

ยูเนสโก
(2557)

อายุ 6 – 11 ปี

200,000 - 300,000 คน

ยูนิเซฟ
(2557)

อายุ 6 – 11 ปี

380,231 คน

สศก.
(2559)

อายุ 6 – 14 ปี

204,125 คน

แหล่งที่มาข้อมูล : รายงาน “ทลายอุปสรรคสู่การศึกษา การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อช่วยให้เด็กเข้าสู่รั้วโรงเรียน” Save The Children

ศทก.สป
(2561)

อายุ 3 – 18 ปี

1,906,853 คน

แหล่งที่มาข้อมูล : จำนวนข้อมูลเด็กที่ได้จากการประมวลผล โดยเป็นผลต่างของข้อมูลที่ได้จากนัรหัสนักเรียน อายุ 3-18 ปี ในระบบฐานข้อมูลกลางของกระทรวง โดย ศทก.สป. รวบรวมจากหน่วยงานที่จัดการศึกษาทั้งในและนอกสังกัด ศธ. (ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2561)

แนวทางการดำเนินงาน

1

สร้างความร่วมมือและการรับรู้ร่วมกับทุกหน่วยงานใน
กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหา
แบบบูรณาการภารกิจร่วมกัน

2

พัฒนาระบบการเก็บข้อมูลโดยนำระบบการจัดเก็บข้อมูลใน
พื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ มาพัฒนาให้สอดคล้องกับแนว
ทางการดำเนินงาน

แนวทางการดำเนินงาน

3

ตรวจสอบข้อมูลจากข้อมูลทะเบียนราษฎรเทียบกับฐานระบบข้อมูลกลางของกระทรวง และจัดทำข้อมูลผู้ที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษา จำแนกเป็นรายหมู่บ้าน อำเภอ และ จังหวัด

4

ส่งต่อข้อมูลผู้ที่ไม่ได้อยู่ในระบบการศึกษาให้กับสำนักงาน กศน.จังหวัด และสถานศึกษาในสังกัด จัดตั้งคณะทำงานลงพื้นที่ติดตามหาตัวตนของเด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษาโดยใช้ กลวิธี “เคาะประตูบ้าน รุกถึงที่ ลุยถึงถิ่น”

แนวทางการดำเนินงาน

5

จัดเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อหาสาเหตุและความต้องการ

6

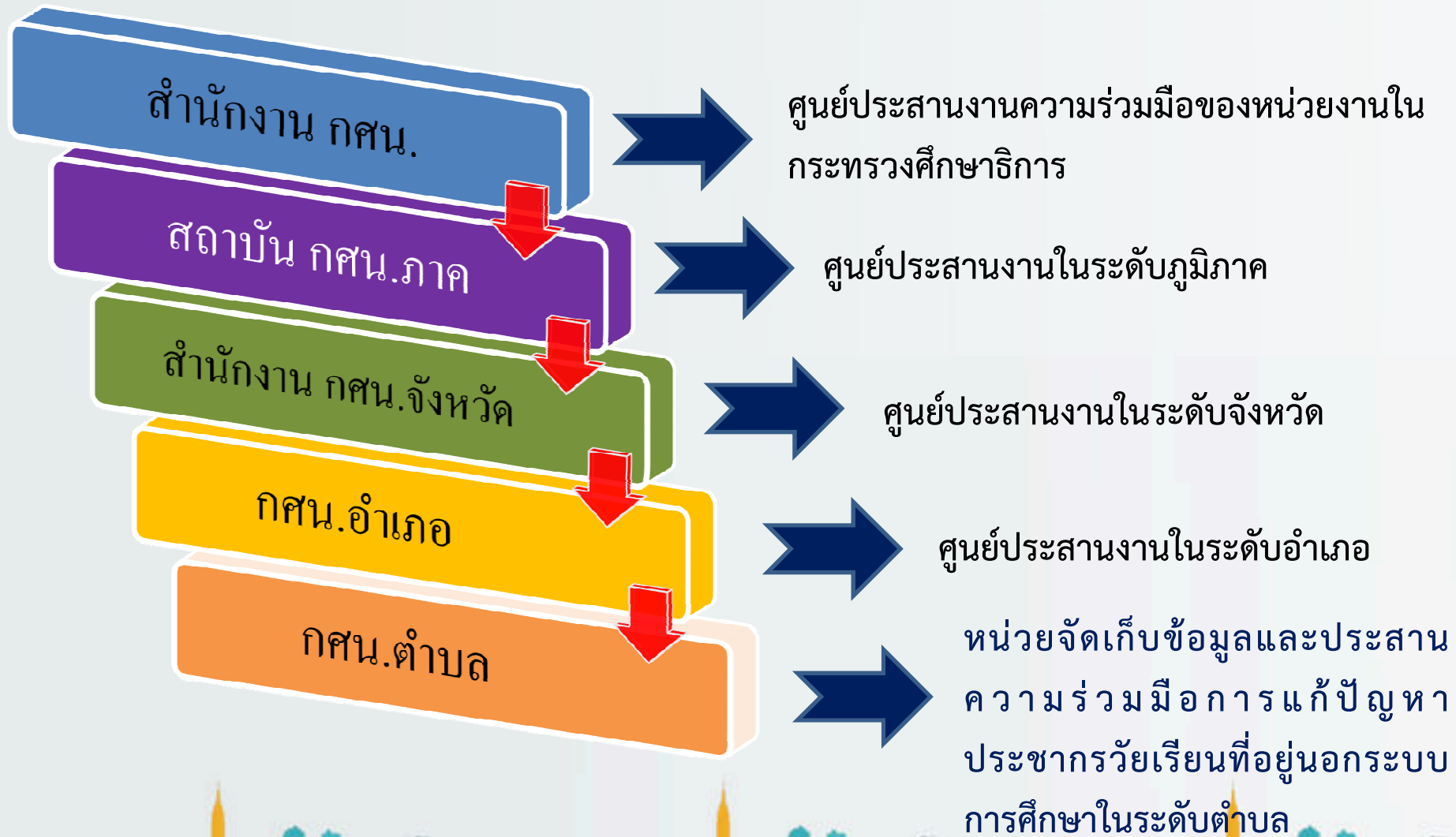
ส่งเสริม สนับสนุน และติดตามช่วยเหลือ โดยการจัดหาที่เรียนให้กับกลุ่มเป้าหมาย ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา (การศึกษาขั้นพื้นฐาน , อาชีพ , ทักษะชีวิต ฯลฯ)

7

ติดตามกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการช่วยเหลือ ให้คงสภาพในระบบการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยการติดตามจากฐานข้อมูลกลางของกระทรวงศึกษาธิการ และการติดตามในพื้นที่ ตั้งแต่การเข้าศึกษาต่อจนจบการศึกษา

บทบาทหน้าที่

บทบาทหน้าที่ สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม

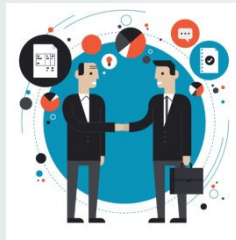
ศูนย์ประสานงานระดับจังหวัด

สร้างการรับรู้ และสร้างความเข้าใจให้กับแก่สถานศึกษา
หน่วยงานภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนในระดับ
จังหวัด

การประชุมวางแผนการดำเนินงานแก้ปัญหาประชากรวัย
เรียนที่อยู่นอกระบบการศึกษาในระดับจังหวัด

กำกับ ควบคุม นิเทศติดตามดูแลให้สถานศึกษาใน
สังกัด ในการดำเนินงานจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ

ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่ กศน.อำเภอ

วางแผนการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินงาน

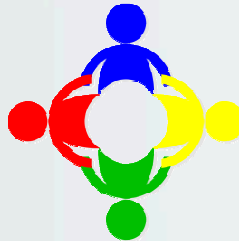
บทบาทหน้าที่ กศน.อำเภอ ศูนย์ประสานงานระดับอำเภอ

วางแผนการดำเนินงานแก้ปัญหาประชากรวัยเรียนที่อยู่นอกระบบการศึกษาในพื้นที่อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน

สำรวจ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลประชากรกลุ่มเป้าหมาย ตามบัญชีรายชื่อ

ประสานงานร่วมกับอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน มูลนิธิ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน และหน่วยงานราชการในพื้นที่

จัดการศึกษา ให้คำปรึกษา แนะนำให้กับกลุ่มเป้าหมายตามสภาพความพร้อม และความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

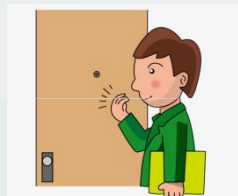

บทบาทหน้าที่ กศน.ตำบล

หน่วยจัดเก็บข้อมูลและประสานความร่วมมือการแก้ปัญหาประชากรวัยเรียนที่อยู่นอกระบบการศึกษาในระดับตำบล

ดำเนินการตามแผนงานของ กศน.อำเภอ โดยร่วมกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน องค์กรเอกชน มูลนิธิ และหน่วยงานราชการในพื้นที่ตำบล

สำรวจ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลประชากรกลุ่มเป้าหมาย ตามบัญชีรายชื่อ

วิเคราะห์สภาพปัญหา ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

ส่งเสริม สนับสนุน และจัดการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมายตามสภาพความพร้อม

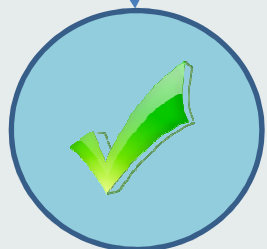

ติดตามกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

การดำเนินการสำรวจข้อมูล

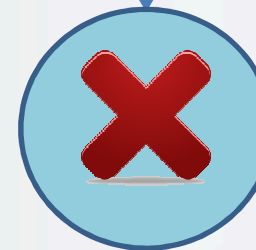

- ครู กศน.ตำบลและเครือข่ายติดตามหาตัวตนของเด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษาโดยใช้กลวิธี **“เคาะประตูบ้าน รุกถึงที่ ลุยถึงถิ่น”**
- สอบถามข้อมูล และติดตามหาตัวตนของเด็กที่อยู่นอกระบบการศึกษาจากผู้นำชุมชน (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้นำชุมชน)
- ประสานตรวจสอบข้อมูลจากสถานศึกษาในพื้นที่

พบกลุ่มเป้าหมาย

- สอบถามสภาพปัญหาและความต้องการ
- ทำความเข้าใจกับผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญของการศึกษา
- แนะนำช่องทางการศึกษาทั้งในและนอกระบบการศึกษา
- แยกกลุ่มเป้าหมาย และส่งต่อเข้าสู่ระบบการศึกษา

ไม่พบกลุ่มเป้าหมาย

- บันทึกข้อมูล และรายงานเพื่อตัดออกจากระบบฐานข้อมูล

การดำเนินการสำรวจข้อมูลในระดับตำบล ระยะที่ 1

กลุ่มเป้าหมายที่ได้จากฐานข้อมูลกลาง
ประชากรกลุ่มอายุ 3-18 ปี ของจังหวัดมหาสารคาม
จำนวน 14,063 คน แยกเป็น

เข้าเรียนหรือจำหน่ายออกจากฐานข้อมูล

1. เรียนในประเทศ/ภายนอกประเทศ จำนวน 3,111 คน
2. จบ ม.6 หรือเทียบเท่า จำนวน 3,601 คน
3. ไม่มีตัวตน/ตาย จำนวน 2,250 คน
4. จบ ม.3 จำนวน 2,275 คน

กำลังดำเนินการติดตาม

1. เด็กพิการ จำนวน 449 คน
2. เด็กปกติที่ไม่ได้เรียน จำนวน 965 คน
3. เด็กออกกลางคัน จำนวน 742 คน
4. ได้ดำเนินการส่งต่อ 670 คน

การดำเนินการสำรวจข้อมูลในระดับตำบล ระยะที่ 2

กลุ่มเป้าหมายที่ได้จากฐานข้อมูลในระยะที่ 1
ประชากรกลุ่มอายุ 3-18 ปี ของจังหวัดมหาสารคาม

เด็กพิการ ได้รับการช่วยเหลือแล้ว	1 ม.ค. - 31 ม.ค. 62	359
เด็กพิการ อยู่ระหว่างการนำเข้าสู่ระบบการศึกษา	1 ม.ค. - 31 ม.ค. 62	122
เด็กออกกลางคัน ได้รับการช่วยเหลือแล้ว	1 ม.ค. - 31 ม.ค. 62	496
เด็กออกกลางคัน อยู่ระหว่างการนำเข้าสู่ระบบการศึกษา	1 ม.ค. - 31 ม.ค. 62	409
เด็กปกติที่ไม่ได้เรียน ได้รับการช่วยเหลือแล้ว	1 ม.ค. - 31 ม.ค. 62	693
เด็กปกติที่ไม่ได้เรียน อยู่ระหว่างการนำเข้าสู่ระบบการศึกษา	1 ม.ค. - 31 ม.ค. 62	428
เด็กที่จบภาคบังคับ(ม.3)แล้วไม่ได้เรียนต่อ ได้รับการช่วยเหลือแล้ว	1 ม.ค. - 31 ม.ค. 62	922
เด็กที่จบภาคบังคับ(ม.3)แล้วไม่ได้เรียนต่อ อยู่ระหว่างการนำเข้าสู่ระบบการศึกษา	1 ม.ค. - 31 ม.ค. 62	538
เด็กที่จบภาคบังคับ(ม.3)แล้วไม่ได้เรียนต่อ ไม่ประสงค์จะเข้าเรียน	1 ม.ค. - 31 ม.ค. 62	2,223

การดำเนินการสำรวจข้อมูลในระดับตำบล ระยะที่ 3

กลุ่มเป้าหมายที่ได้จากฐานข้อมูลกลาง
ประชากรกลุ่มอายุ 3-18 ปี ของจังหวัดมหาสารคาม
จำนวนกลุ่มเป้าหมาย 5,103 คน ได้ดำเนินการเสร็จสิ้น
ดำเนินการส่งต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ

เข้าเรียนหรือจำหน่ายออกจากฐานข้อมูล

1. เรียนในประเทศ/ภายนอกประเทศ จำนวน 93 คน
2. จบ ม.6 หรือเทียบเท่า จำนวน 22 คน
3. ไม่มีตัวตน/ตาย จำนวน 45 คน
4. จบ ม.3 จำนวน 2,249 คน

กำลังดำเนินการติดตาม

1. เด็กพิการ จำนวน 446 คน
2. เด็กปกติที่ไม่ได้เรียน จำนวน 907 คน
3. เด็กออกกลางคัน จำนวน 739 คน
4. ได้ดำเนินการส่งต่อ 602 คน

จุดเด่นของการดำเนินงานที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี

1. กศน.มหาสารคาม นำกลวิธี “เคาะประตูบ้าน รุกถึงที่ ลุยถึงถิ่น” มาดำเนินการ
2. ครู กศน.ครอบคลุมในทุกพื้นที่ 133 ตำบล เพื่อการสร้างความร่วมมือและการสำรวจข้อมูลกับกลุ่มประชากร
3. ข้อมูลจริง จากการสำรวจ เพื่อหาสาเหตุและความต้องการ

ประเด็นที่ต้องการพัฒนา

ติดตามช่วยเหลือ โดยการจัดหาที่เรียนให้กับกลุ่มเป้าหมาย
ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา อย่างต่อเนื่อง

Thank You !

